

1. Základní údaje o statistice daňové podpory výzkumu a vývoje

Název statistiky:	Daňová podpora výzkumu a vývoje (GTARD)¹ Pozn.: GTARD je zkratka z anglického Government Tax Relief for R&D Expenditures
Metoda zajištění dat:	Zpracování administrativních datových zdrojů
Periodicita zpracování:	Roční
Zdroj dat:	Generální finanční ředitelství, Daňová přiznání právnických osob (DPPO) Pozn.: Pro třídění podniků podle jejich vlastnictví, velikosti, odvětví a sídla se používají údaje z Registru ekonomických subjektů (RES). Pro poměrové ukazatele (např. podíl na podnicích provádějících VaV či na výdajích na VaV v podnicích celkem) pak údaje z Ročního zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01.
Statistická jednotka:	Podnik, který si v DPPO uplatnil daňový odpočet na výzkum a vývoj (VaV) podle § 34 odst. 4 a § 34a až § 34e zákona č. 586/1992 Sb.
Předmět úlohy:	Daňová podpora projektů výzkumu a vývoje v soukromých podnicích
Základní ukazatele:	Sledovány jsou následující tři základní ukazatele: <ul style="list-style-type: none"> – počet podniků, které využily daňovou podporu VaV = podniky, které využily daňový odpočet na VaV v rámci DPPO za sledovaný rok; – uplatněné daňové odpočty na VaV = odečtené výdaje na VaV od základu DPPO; – daňová podpora VaV = odečtené výdaje na VaV × sazba DPPO Od roku 2019 se samostatně sledují i ukazatele o výdajích uvedených v přiznání DPPO jak nárok na odpočet na VaV převedený k uplatnění v dalších letech, tj. údaje za nevyužitý daňový odečet na VaV.
Použitá třídění:	Sledované ukazatele daňové podpory VaV jsou k dispozici v členění podle: <ul style="list-style-type: none"> – vlastnictví podniku (domácí a pod zahraniční kontrolou), – velikostní skupiny podniků (mikro, malé, střední a velké podniky), – převažující ekonomické činnosti podniků (odvětví dle klasifikace CZ-NACE), – sídla podniků (klasifikace CZ NUTS 3 - kraje). Pozn.: Výše uvedená třídění jsou k dispozici ve vzájemné kombinaci
Časová řada:	Roky 2005 až 2023, podrobné údaje od roku 2007
Mezinárodní srovnání:	Statistika GTARD vychází z metodických doporučení OECD uvedených ve Frascati manuálu z roku 2015 (kapitola č. 13). Více k mezinárodní statistice GTARD zde: https://www.oecd.org/innovation/tax-incentives-RD-innovation/

¹ Někdy se používá i alternativní termín nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje.

2. Metodika statistiky daňové podpory výzkumu a vývoje

2.1 Legislativní vymezení daňové podpory výzkumu a vývoje

Daňová podpora výzkumu a vývoje (dále jen VaV) je v zemích EU a OECD často využívaným nástrojem nepřímé veřejné podpory této činnosti v podnikové sféře. V roce 2023 byla zavedena ve 23 z 27 členských zemí EU. V případě zemí OECD to bylo dokonce ve 33 z 38 zemí.

Tato nepřímá veřejná (daňová) podpora VaV může mít několik různých podob (podrobněji viz příloha 1 a 2). Výběr konstrukce daňového schématu závisí na preferenci a zvyklostech dané země. Mezi nejčastěji používané daňové nástroje patří:

- daňový dobropis /sleva na dani/ (tzv. **tax credit**),
- odpočty od základu daně (tzv. **tax allowance**),
- ostatní daňové pobídky, odpisová politika, snížení odvodů sociálního pojištění zaměstnavatele za výzkumné a vývojové pracovníky nebo podpora rizikového kapitálu.

V **Česku** je nepřímá veřejná podpora VaV **poskytována od roku 2005**, a to formou **daňových odpočtů na uznatelné výdaje spojené s realizací VaV projektů od základu daně z příjmu právnických osob** (dále jen DPPO). Tato podpora umožňuje podnikům, které vyvíjí nové výrobky, služby, software či technologické a výrobní postupy nebo provádějí například zdravotnický či farmaceutický výzkum odečíst si z daňového základu výdaje na tyto činnosti dvakrát, jednou jako všechny ostatní náklady a podruhé prostřednictvím daňových odpočtů na VaV.

Daňový odpočet na VaV (tax allowance) byl v Česku zaveden do zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů s účinností od 1. 1. 2005. Podmínky využití tohoto daňového odpočtu jsou obsaženy v § 34 odst. 4 a 5 a § 34a až § 34e výše uvedeného zákona. Pro správné využití daňové podpory VaV je nutné řídit se metodickými pokyny dokumenty a ustálenou judikaturou správních soudů v této oblasti. Ministerstvo financí k tomu postupně vydalo příslušné metodické pokyny, a to POKYN D-288 ze dne 3. 10. 2005 a nejnověji POKYN MF-17 z 5. května 2020², k jednotnému postupu při uplatňování této daňové podpory.

Na daňový odpočet na VaV má při splnění legislativních požadavků právní nárok každá právnická a podnikající fyzická osoba, a to bez jakéhokoliv předběžného schvalování ze strany veřejné správy. Míra těchto odpočtů je v Česku **stejná** pro všechny subjekty, a to bez ohledu na jejich velikost, stáří či objem investic do VaV. **Neexistuje** zde ani žádná minimální nebo maximální hranice nákladů na VaV, které lze využít v rámci daňového odpočtu na VaV. Daňovou podporu VaV však **nelze uplatnit** na projekty, na něž byla alespoň z části poskytnuta přímá finanční podpora z domácích nebo zahraničních veřejných zdrojů.

V případě daňové ztráty nebo nízkého daňového základu je možné odpočet na VaV celý nebo jeho část **přenést** do dalších 3 let, a to za předpokladu, objeví-li se odpočet v daňovém přiznání za období, v němž projekt VaV probíhal. Zpětné uplatnění **umožněno není**.

2.1.1 Vymezení pojmů výzkum a vývoj pro účely daňové podpory

Základní vymezení VaV pro účely daňové podpory této činnosti navazuje na ustanovení **§ 2 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací³** a na **článek 2 nařízení Komise (EU) č. 651/2014**, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (GBER)⁴.

Toto vymezení se zde **zásadně neliší** od definice VaV uvedené ve **Frascati manuálu z roku 2015 (kap. č. 2)**, které ČSÚ používá v rámci Ročního zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01 (podrobněji viz níže). **Výzkum a vývoj** je zde **definován** jako systematická tvůrčí práce konaná za účelem rozšíření stávajícího poznání, včetně poznání člověka, kultury a společnosti, získání nových znalostí nebo jejich využití v praxi, a to

² <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2020/financni-zpravodaj-cislo-8-2020-38405>

³ <https://vyzkum.gov.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=954510>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32014R0651>

metodami, které umožňují potvrzení, doplnění či vyvrácení získaných poznatků. Základním pravidlem pro určení VaV činností by měla být přítomnost prvku **novosti**, kreativity, nejistoty, systematickosti a reprodukovatelnosti ve VaV. Ve Frascati manuálu se dále rozlišují **tři základní typy (kategorie)** prováděné výzkumné a vývojové činnosti:

- **Základní výzkum**, kterým se rozumí experimentální a teoretická práce vynakládaná zásadně za účelem získání nových vědomostí o základních principech jevů nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití v praxi.
- **Aplikovaný výzkum**, kterým se rozumí systematicky plánovaný a prováděný výzkum zaměřený na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb nebo ke značnému zdokonalení stávajících výrobků, postupů nebo služeb. Výsledky aplikovaného výzkumu jsou směřovány ke specifickému a praktickému cíli.

UPOZORNĚNÍ: Výše zmíněný zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků č. 130/2002 Sb., na rozdíl od Frascati manuálu, v rámci aplikovaného výzkumu pracuje i s termínem **průmyslový výzkum**. Průmyslový výzkum je podle tohoto zákona část aplikovaného výzkumu, jehož výsledky se prostřednictvím vývoje využívají v nových výrobcích, technologiích a službách, které jsou určeny k podnikání podle zvláštního právního předpisu.

- **Experimentální vývoj**, kterým se rozumí získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných poznatků a dovedností pro návrh nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Experimentální vývoj **nezahrnuje** běžné nebo pravidelné změny výrobků, výrobních linek, výrobních postupů, stávajících služeb a jiných nedokončených operací, i když takovéto změny mohou představovat zlepšení. Experimentální vývoj **může zahrnovat** i vývoj prototypů, demonstrační činnosti, pilotní projekty, testování a ověřování nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb v prostředí reprezentativním z hlediska reálných provozních podmínek, **pokud hlavní cíl spočívá** v dalším technickém zlepšení výrobků, postupů nebo služeb.

Pokyn MF-17specifikuje i činnosti, které **nelze** pro daňové účely zahrnout mezi VaV. Jde například o následující činnosti:

- **vzdělávání a výcvik** pracovníků na univerzitách a institucích pro vyšší a pomaturitní vzdělávání;
- některé specializované **příbuzné vědecké a technologické činnosti** (pokud nejsou výlučně a primárně prováděny pro účely projektu VaV). Jedná se například o následující činnosti:
  - **informační služby** jako shromažďování, zaznamenávání, kódování, klasifikování, analyzování či vyhodnocování prováděné bibliografickými, patentovými či poradenskými službami;
  - **sběr údajů o obecných jevech** určených pro širokou veřejnost jako je například geologický a meteorologický průzkum, astronomická pozorování nebo průzkum trhu;
  - **rutinní měření, zkoušení, šlechtění a obdobné činnosti** jako je kalibrace a analýza materiálů, a to včetně zpracování těchto údajů pokud nejde o činnosti prováděné výlučně pro účely projektu VaV;
  - **rutinní zkoumání a běžné používání specializovaných lékařských znalostí**;
  - **rutinní vývoj softwaru**, který zahrnuje práce na vylepšení systému a programu, které byly veřejně k dispozici před zahájením práce; vývoj komerčního aplikačního softwaru pomocí známých metod; převádění nebo překlad počítačových jazyků; přidání uživatelské funkčnosti k aplikacím a programům;
  - **administrativní a právní úkony spojené s předměty průmyslových práv a licencemi**;
  - **zpracování studií proveditelnosti**;
  - **administrativa a ostatní podpůrné činnosti** (např. finanční, personálních a manažerské činnosti, přeprava, skladování, úklid, opravy, údržba a bezpečnost apod.);
  - **studie záměrů politiky** – národní a regionální politika, tvorba podnikatelských záměrů;
- **činnosti inovačního charakteru**, které **nezahrnují** **ocenitelný prvek novosti**, tj. běžné nebo pravidelné změny výrobků, výrobních linek, výrobních postupů a služeb a související činnosti jako je např.:
  - **výzkum trhu**;
  - **projektování výrobního procesu**;
  - **činnosti nezbytné pro implementaci nových či inovovaných produktů**;
  - **marketing** nových nebo zdokonalených výrobků.

Výše uvedený seznam činností není doslovný opis z pokynu MF-17, ale jeho upravená podoba. Neupravený a úplný seznam těchto činností je uveden ve Finančním zpravodaji č. 8/2020; bod č. 11.

2.1.2 Uznatelné výdaje z hlediska daňové podpory VaV

Výdaje, které lze v Česku uplatnit jako odečitatelná položka od základu daně z příjmů v rámci daňové podpory VaV, jsou uvedeny v pokynu MF-17. Podle toho pokynu **mezi uznatelné položky patří:**

- **osobní náklady** osob podílejících se na sledovaném projektu VaV. Patří zde zejména:
  - mzdy zaměstnanců pracujících výhradně na řešení projektu VaV;
  - příslušná část mezd ostatních zaměstnanců odpovídající jejich úvazku na řešení projektu VaV;
  - související platby zákonného pojistného (sociálního, zdravotního a úrazového);
  - odměny za práce podle dohod o provedení práce a o pracovní činnosti nebo obdobné dohody podle zahraničních právních předpisů, uzavřených v přímé souvislosti s řešením projektu VaV;
- **cestovní náhrady** vzniklé v přímé souvislosti s řešením projektu VaV;
- **nákup služeb a nehmotných výsledků VaV** od veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí (např. ústavů Akademie věd ČR) a ostatních výzkumných organizací, jež splňují definiční znaky v § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb. a souvisí s realizací projektu VaV;
- výdaje na **certifikaci výsledků VaV**;
- náklady na **finanční leasing hmotného movitého majetku**, který přímo souvisí s realizací projektu VaV;
- **odpisy** (nebo jejich část) hmotného movitého majetku a nehmotného majetku (s výjimkou odpisů nehmotných výsledků výzkumu a vývoje pořízených od jiných osob), používaného v přímé souvislosti s řešením projektu VaV;
- **ostatní neinvestiční (provozní) náklady** vzniklé v přímé souvislosti s řešením projektu VaV vedené v oddělené evidenci v souladu se zákonem. Jde například o:
  - nákup materiálu, zásob a vybavení;
  - spotřeba energie (elektřina, teplo, plyn); vodné a stočné; telekomunikační poplatky;

Uvedený seznam uznatelných výdajů pro účely daňové podpory VaV není doslovný opis z pokynu MF-17, ale jeho upravená podoba. Neupravený a úplný seznam najdete ve Finančním zpravodaji č. 8/2020; bod č. 11.

Výše rozlišené kategorie výdajů **musí být vedeny** oddělenou evidencí v členění na jednotlivé projekty a jednotlivé účetní případy. Evidence musí splňovat požadavek přehlednosti a prokazatelnosti oprávněnosti použití dle ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona s tím, že důkazní břemeno je na poplatníkovi.

2.2 Statistika daňové podpory výzkumu a vývoje

2.2.1 Základní informace

Využívání daňové podpory VaV ze strany soukromých firem a její zapojení do financování výzkumu a vývoje v Česku sleduje ČSÚ prostřednictvím mezinárodně srovnatelné statistické úlohy označované v angličtině jako **Government Tax Relief for R&D Expenditures (GTARD statistics)**.

Metodika sběru dat daňové podpory VaV je uvedena ve **Frascati manuálu z roku 2015**⁵. Frascati manuál je celosvětově uznávaný a používaný metodický standard OECD pro statistiky VaV, který obsahuje doporučení pro sběr, zpracování a publikování údajů v této oblasti. Jeho nejnovější verze z roku 2015 obsahuje nově i doporučení pro mezinárodně srovnatelný sběr, zpracování a publikování statistických údajů v oblasti daňové podpory VaV. Více viz kapitola č. 13 **Measurement of government tax relief for R&D** tohoto manuálu.

Podrobné informace k této statistice jsou k dispozici na stránkách OECD:

- <https://www.oecd.org/innovation/tax-incentives-RD-innovation/> nebo zde:
- <https://stip.oecd.org/innotax/>

⁵ *Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*. The Measurement of Scientific, technological and Innovation Activities. OECD, 2015. Paříž. ISBN 978-926423901 (PDF). Rovněž dostupné z: www.oecd.org/sti/frascatimanual

První výsledky statistiky daňové podpory VaV byly **ČSÚ zpracovány v roce 2012** za roky **2007 až 2011**. Tyto údaje jsou k dispozici v podrobném třídění (podrobněji viz níže), a to díky provázání údajů o daňové podpoře VaV na úrovni jednotlivých firem s informacemi dostupnými v Registru ekonomických subjektů (RES). Na základě agregovaných údajů poskytnutých GŘ zpracoval ČSÚ zpětně i údaje **za roky 2005 a 2006**, které ale nejsou k dispozici ve stejném detailu jako údaje od referenčního roku 2007.

Jak bude podrobněji uvedeno v následující kapitole, tato statistická úloha je primárně **založena na zpracování administrativních datových zdrojů**, tomto případě údajů dostupných v daňových přiznáních právnických osob. Tato data jsou **doplňena** o další relevantní informace dostupné ze zjišťování či registrů ČSÚ. **Jedná se o údaje, které nejsou v tomto rozsahu v současné době z jiných datových zdrojů k dispozici.**

Výsledky z této statistiky se **využívají** na **národní úrovni** především k zabezpečení statistických údajů potřebných pro **výkon státní správy** v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a **pro hodnocení** celé řady strategií České republiky, mezi které patří například Inovační strategie, Hospodářská strategie nebo Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie).

Cílem této statistiky je i **nalézt odlišnosti** ve využívání **různých forem veřejné podpory VaV** (např. prostřednictvím dotací nebo daňové podpory) v závislosti na **charakteristikách** firem provádějících VaV, jako je vlastnictví, velikost, převažující ekonomická činnost nebo sídlo těchto firem. **Tyto statistické údaje tak mohou sloužit i pro zhodnocení toho, jestli je daňová podpora VaV v Česku správně nastavena.**

Oficiální statistická data z oblasti VaV jsou zároveň nepostradatelná pro **mezinárodní srovnání**. Kromě národních potřeb jsou tak tyto údaje využívány i pro potřeby **Evropské unie** nebo **Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)** pro jejich **inovační strategie**.

ČSÚ každoročně zpracovává a poskytuje podrobné údaje z této statistiky i pro potřeby EU a OECD. Více viz následující odkaz: [OECD Data Explorer • R&D tax expenditure and direct government funding of BERD](#).

2.2.2 Použité datové zdroje

Zajištění této mezinárodní statistické úlohy probíhá v Česku ve spolupráci s **Generálním finančním ředitelstvím (GŘ)**, a to na základě údajů dostupným v rámci **daňových přiznání daně z příjmu právnických osob** (dále jen DPPO).

ČSÚ **má k dispozici** od GŘ z daňového formuláře DPPO (viz následující obrázek), a to **výhradně pro statistické účely**, následující **dva údaje**:

- od referenčního roku **2007** údaj uvedený na **řádku č. 5 a ve sloupci č. 4** (daňový odpočet na VaV uplatněný v daném období),
- a od referenčního roku **2019** i údaj uvedený na **řádku č. 5 a ve sloupci č. 5** (daňový odpočet na VaV, který lze odečíst v následujícím období).

Obrázek č. 1 Formulář daně z příjmu právnických osob - F. Odpočty podle § 34 odst. 4 zákona

F. Odpočty podle § 34 odst. 4 zákona					
a) (neobsazeno)					
b) Uplatňování odpočtu na podporu výzkumu a vývoje od základu daně podle § 34 odst. 4 a § 34a až § 34e zákona (vyplní se v celých Kč)					
Řádek	Zdaňovací období nebo období, za které je podáváno daňové přiznání, v němž vznikl nárok na odpočet podle § 34 odst. 4 a § 34a až § 34e zákona od – do	Celková výše nároku na odpočet na podporu výzkumu a vývoje vzniklá v období uvedeném ve sl. 1	Část nároku na odpočet ze sl. 2		
			odečtená v předcházejících obdobích	odečtená v daném období	kterou lze odečíst v následujících obdobích
0	1	2	3	4	5
1	<input type="text"/>				
2	<input type="text"/>				
3	<input type="text"/>				
4	<input type="text"/>				
5	Celkem				

Zdroj.: Generální finanční ředitelství, daňové tiskopisy

UPOZORNĚNÍ: ČSÚ nemá k dispozici údaje uvedené na řádcích 1 až 4, ale pouze údaje na řádku 5.

ČSÚ používá v rámci této statistiky i **další datové zdroje**, a to s **cílem**:

- získat **podrobnější údaje** o firmách, který využívají daňovou podporu VaV,
- poskytnout údaje o **daňovém dopadu** této nepřímé veřejné podpory VaV na státní rozpočet,
- zabezpečit **mezinárodně srovnatelné poměrové údaje** jako je například podíl daňové podpory VaV na HDP nebo na výdajích na VaV v podnikatelském sektoru celkem a
- poskytnout uživatelům těchto dat **poměrové ukazatele umožňujících nalézt odlišnosti ve využívání různých forem veřejné podpory VaV** v soukromých firmách.

Jde o následující datové zdroje, které ČSÚ propojuje na úrovni podniků s údaji o daňové podpoře VaV:

- **Registr ekonomických subjektů (RES)** – údaje z tohoto registru jsou využívány za účelem získání základních charakteristik firem, které využily daňovou podporu VaV. Jde o následující údaje:
  - **vlastnictví podniku** (domácí podnik, podnik pod zahraniční kontrolou),
  - **velikostní skupina podniku** podle počtu jejich zaměstnanců (mikro, malý, střední a velký podnik),
  - **převažující ekonomická činnost podniku** (odvětví dle klasifikace CZ-NACE),
  - **sídlo podniku** (klasifikace CZ NUTS 3 - kraje).
- **Roční zjišťování o výzkumu a vývoji (VTR 5-01)** – údaje z tohoto zjišťování jsou využívány za účelem získání **poměrových ukazatelů** umožňujících **nalézt odlišnosti** ve využívání různých forem veřejné podpory VaV v soukromých firmách. Ze zjišťování VTR 5-01 se využívají především následující ukazatele:
  - **výdaje na VaV vynaložené v soukromých firmách celkem**,
  - **přímá veřejná domácí podpora VaV v soukromých firmách** - výdaje na VaV vynaložené v soukromých firmách financované z dotací ze státního rozpočtu ČR,
  - **přímá veřejná zahraniční podpora VaV v soukromých firmách** - výdaje na VaV vynaložené v soukromých firmách financované ze zdrojů EU.

Podrobné informace k tomuto zjišťování naleznete v publikaci **Ukazatele výzkumu a vývoje**, která je k dispozici zde: <https://csu.gov.cz/produkty/ukazatele-vyzkumu-a-vyvoje-2023>

- **Státní rozpočtové výdaje na výzkum a vývoj (GBARD)** – údaje z této roční statistické úlohy jsou využívány za účelem **porovnání** nepřímé veřejné podpory VaV získané firmami prostřednictvím daňových odpočtů s údaji o přímé domácí veřejné podpoře VaV, které soukromé firmy získaly prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu. Podrobné informace k této statistické úloze naleznete v publikaci **Státní rozpočtové výdaje na výzkum a vývoj**, která je k dispozici zde: <https://csu.gov.cz/produkty/statni-rozpocetove-vydaje-na-vyzkum-a-vyvoj-2023>

Podrobnější informace ke zjišťování VTR 5-01 a ke statistické úloze GBARD jsou k dispozici i v kapitole 2.3.

Mezi další údaje používané ČSÚ v rámci této statistiky patří veřejně dostupné údaje na stránkách GFŘ o **inkasu daně z příjmu právnických osob** a na stránkách Ministerstva financí o **Státním závěrečném účtu**.

2.2.3 Sledovaná statistická jednotka

Sledovanou statistickou jednotkou jsou **všechny právnické osoby**, které **v sledovaném roce** v rámci daně z příjmu právnických osob (DPPO) bud':

- **uplatnily daňový odpočet na VaV**, tj. odečetly si výdaje na VaV od základu DPPO v rámci daňové podpory této činnosti (tabulka č. 1) nebo
- **nárok na daňový odpočet na VaV převedly k pozdějšímu uplatnění**, tj. v rámci DPPO si z důvodu ztráty uvedly výdaje na VaV jako nárok na odpočet na podporu VaV k odečtení v následujících obdobích.

UPOZORNĚNÍ: Kromě soukromých podniků, mohou využívat daňovou podporu VaV v rámci DPPO i **veřejné podniky**. V roce 2023 tuto možnost využilo pouze 7 z 52 veřejných podniků provádějících VaV, které tímto způsobem získaly daňovou podporu ve výši 8,4 mil. Kč. Mezi veřejné podniky ve VaV patří například výzkumné, zkušební a jiné specializované ústavy, kde majoritu stále vlastní stát, ale nemají charakter veřejných výzkumných institucí. Jde například o Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s. nebo Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s. Tyto subjekty využívají mnohem častěji přímé dotace ze státního rozpočtu. Kromě tabulky č. 1 v tabulkové příloze, se s těmito veřejnými podniky ve statistice GTARD dále nepracuje.

Počty právnických osob, které **uplatnily daňový odpočet výdajů na VaV** v celé dostupné časové řadě, tj. za roky 2005 až 2023 jsou uvedeny v následující tabulce č. 1. Počty soukromých podniků, které uplatnily tento odpočet, jsou dostupné od roku 2007.

Tabulka 1 Základní ukazatele za využití daňové odpočty na VaV v Česku za zdaňovací rok v rámci daně z příjmu právnických osob

Rok	Počet podniků s uplatněným daňovým odpočtem na VaV		Využití daňové odpočty na VaV - uplatněný odečet (mil. Kč)		Sazba daně	Využitá daňová podpora VaV - daňový dopad (mil. Kč)*	
	celkem	soukromé podniky	celkem	soukromé podniky		celkem	soukromé podniky
2005	454	-	3 151	-	26,0	819	-
2006	553	-	4 149	-	24,0	996	-
2007	583	570	5 045	5 017	24,0	1 211	1 204
2008	608	596	4 871	4 857	21,0	1 023	1 020
2009	641	632	5 263	5 246	20,0	1 053	1 049
2010	739	716	6 952	6 931	19,0	1 321	1 317
2011	892	859	9 722	9 665	19,0	1 847	1 836
2012	1 057	1 021	10 468	10 435	19,0	1 989	1 983
2013	1 146	1 120	12 132	12 090	19,0	2 305	2 297
2014	1 284	1 264	11 979	11 912	19,0	2 276	2 263
2015	1 322	1 306	13 351	13 287	19,0	2 537	2 525
2016	1 266	1 248	12 590	12 550	19,0	2 392	2 384
2017	1 149	1 135	13 271	13 241	19,0	2 522	2 516
2018	1 053	1 037	13 642	13 595	19,0	2 592	2 583
2019	963	940	14 448	14 358	19,0	2 745	2 728
2020	840	829	11 117	11 077	19,0	2 112	2 105
2021	851	835	12 857	12 792	19,0	2 443	2 430
2022	760	745	16 457	16 338	19,0	3 127	3 104
2023	743	731	14 433	14 386	19,0	2 742	2 733

Pozn.: Uplatňování odečtu odpočtu na realizaci projektů VaV (§ 34 odst. 4 a § 34a ZDP)

* odečtené výdaje na VaV v rámci daňové podpory VaV × sazba daně z příjmu PO v sledovaném roce

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

Údaje o počtu subjektů, které si v daném roce nárok na daňový odpočet na VaV **převedly** k pozdějšímu uplatnění, jsou pak uvedeny v tabulce č. 2 na následující straně. Podobnější údaje jsou dostupné až od roku 2019.

Tabulka 2 Základní ukazatele za nevyužité daňové odpočty na VaV v Česku za zdaňovací rok v rámci daně z příjmu právnických osob

Rok	Počet podniků s převedeným (nevyužitým) daňovým odpočtem na VaV		Nevyužité daňové odpočty na VaV - převedené nároky (mil. Kč)		Sazba daně	Nevyužitá daňová podpora VaV - potenciální daňový dopad (mil. Kč)*	
	celkem	soukromé podniky	celkem	soukromé podniky		celkem	soukromé podniky
2005	376	-	642	-	26,0	167	-
2006	223	-	824	-	24,0	198	-
2007	181	-	991	-	24,0	238	-
2008	190	-	1 967	-	21,0	413	-
2009	237	-	1 308	-	20,0	262	-
2010	45	-	343	-	19,0	65	-
2011	45	-	679	-	19,0	129	-
2012	65	-	548	-	19,0	104	-
2013	110	-	1 469	-	19,0	279	-
2014	422	-	4 476	-	19,0	850	-
2015	425	-	4 541	-	19,0	863	-
2016	459	-	9 611	-	19,0	1 826	-
2017	426	-	5 047	-	19,0	959	-
2018	411	-	5 276	-	19,0	1 002	-
2019	395	387	6 219	6 214	19,0	1 182	1 181
2020	489	474	8 708	8 678	19,0	1 655	1 649
2021	366	360	10 483	10 437	19,0	1 992	1 983
2022	319	312	6 553	6 495	19,0	1 245	1 234
2023	284	277	7 810	7 773	19,0	1 484	1 477

Pozn.: Nevyužitý odečet odpočtu na realizaci projektů výzkumu a vývoje od základu daně z příjmů podle § 34 odst. 5 ZDP

* odečtené výdaje na VaV v rámci daňové podpory VaV × sazba daně z příjmu PO v sledovaném roce

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

Údaje o počtu soukromých podniků využívajících daňovou podporu VaV jsou dostupné v celé řadě **třídění** uvedených v kapitole 2.2.4. Například podle jejich **vlastnictví, velikosti, odvětví ekonomické činnosti nebo sídla**, a to v kombinaci se **získanou daňovou podporou VaV**.

Upozornění: I v rámci **daně z příjmu fyzických osob** je možno využít daňovou podporu VaV. Za rok 2023 tuto možnost využilo 8 podnikajících fyzických osob, které díky těmto odpočtům ušetřily necelé 3 mil. Kč. Počty fyzických osob, které využily daňovou podporu VaV jsou uvedeny v následující tabulce. Dále se s těmito subjekty ve statistice GTARD **nepracuje**.

Tabulka 3 Základní ukazatele za využití daňové odpočty na VaV v Česku za zdaňovací rok v rámci daně z příjmu fyzických osob

Rok	Počet fyzických osob s uplatněným daňovým odpočtem na VaV	Využití daňové odpočty na VaV - uplatněný odečet (mil. Kč)
2005	133	21,5
2006	114	21,6
2007	107	46,6
2008	69	32,1
2009	59	36,8
2010	56	19,4
2011	53	41,4
2012	58	47,2
2013	44	24,4
2014	49	22,0
2015	57	30,0
2016	54	38,2
2017	46	29,0
2018	26	23,2
2019	16	15,1
2020	14	20,8
2021	16	22,2
2022	15	24,2
2023	8	15,6

Zdroj dat: ČSÚ podle administrativních dat GFR

2.2.4 Sledované ukazatele

Nominální ukazatele za uplatněné daňové odpočty na VaV.

V rámci statistiky daňové podpory VaV zpracovává ČSÚ za **uplatněné daňové odpočty na VaV** za sledovaný rok (**zdaňovací období**) následující **ukazatele**:

- **počet podniků uplatňujících daňový odpočet na VaV** = počet podniků, které si prostřednictvím daňové podpory na VaV za daný rok odečetly výdaje na VaV v DPPO
- **uplatněné daňové odpočty na VaV** = uplatněné odečtené výdaje na VaV od základu DPPO za daný rok.
- **využitá daňová podpora VaV** = odečtené výdaje na VaV × sazba daně z příjmu PO v sledovaném roce.

Využitá daňová podpora VaV – **ukazatel GTARD** – se v případě Česka rovná výdajům na VaV, které si podniky v sledovaném roce uplatnily ve svých daňových přiznání v souladu s § 34 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů (daňový odpočet na VaV) vynásobené sazbou daně z příjmu – **daňový dopad**.

UPOZORNĚNÍ: Daňová sazba pro právnické osoby v roce 2005 činila 26 %. Následoval postupný pokles této sazby až na hodnotu **19 % platnou pro období 2010 až 2023**. Sazba daně právnických osob se za rok 2024 zvýší z 19 % na 21 %.

Tyto ukazatele za soukromé podniky jsou dostupné v celé řadě **třídění**, které je uvedeno v následující kapitole 2.2.4. Jde například o členění podle vlastnictví, velikosti, odvětví ekonomické činnosti nebo sídla soukromých podniků, které v sledovaném roce využily daňový odpočet na VaV.

Základní přehled za tyto tři ukazatele za roky 2005 až 2023 je uveden výše v tabulce č. 1.

Nominální ukazatele za uplatněné daňové odpočty na VaV.

Podniky v případě **ztráty** nebo nízkého daňového základu nemusí všechny své výdaje na VaV uplatnit v daňovém přiznání pro daný rok, kdy jim výdaje na VaV vznikly, ale mohou buď celé, nebo jejich část, **převést** do dalšího roku a uplatnit daňový odpočet na VaV později, nejdéle však do 3 let od jejich vzniku, a to v souladu s dikcí zákona.

ČSÚ má od referenčního roku 2019 má k dispozici i podrobné údaje o těchto nárocích na daňový odpočet na VaV převedených v rámci DPPO k pozdějšímu uplatnění (viz kapitola 2.2.2). V rámci statistiky daňové podpory VaV pak zpracovává ČSÚ za tyto převedené výdaje na VaV neboli **nevyužité daňové odpočty na VaV** za sledovaný rok (**zdaňovací období**) následující **ukazatele**:

- **počet podniků s nevyužitým odečtem výdajů na VaV** = počet podniků s nároky na daňový odpočet VaV převedenými v DPPO k pozdějšímu uplatnění, který se **dále člení** na:
  - podniky, které si v daném roce část výdajů na VaV odečetly od základu DPPO v rámci daňové podpory této činnosti a část v rámci DPPO převedly k možnému budoucímu uplatnění a
  - podniky, které si v daném roce v DPPO pouze výdaje na VaV (nároky na daňový odpočet VaV) převedly k možnému budoucímu uplatnění a
- **nevyužité daňové odpočty na VaV** = výdaje na VaV uvedené v DPPO, které nebyly využity pro účely daňových odpočtů v sledovaném roce, ale byly převedeny k možnému odečtu v následujících obdobích a
- **nevyužitá daňová podpora VaV** = nevyužité výdaje na VaV × sazba daně z příjmu právnických osob

Základní přehled za tyto tři ukazatele za roky 2005 až 2023 je uveden výše v tabulce č. 2.

Kombinací výše dvou uvedených ukazatelů o počtu podniků uplatňujících daňový odpočet na VaV a počtu podniků, které si v daném roce v DPPO pouze výdaje na VaV (nároky na daňový odpočet VaV) převedly k možnému budoucímu uplatnění je pak k dispozici i **následující ukazatel**:

- **celkový počet podniků využívajících nástroj daňové podpory VaV** = podniky využívající daňový odpočet na VaV v sledovaném roce + podniky s výdaji na VaV výhradně převedenými k daňovému uplatnění do dalších let.

Poměrové ukazatele používané pro údaje za uplatněné daňové odpočty na VaV

Výše uvedené nominální ukazatele se **pro analytické účely či mezinárodní srovnání** porovnávají s jinými ukazateli, které umožňují poskytnout informaci o daňové podpoře VaV v kontextu s dalšími relevantními údaji pro oblast výzkumu a vývoje, příjmu státního rozpočtu či velikosti ekonomiky.

Mezi **hlavní poměrové (podílové) ukazatele** používané v této oblasti **patří**:

- Poměr (podíl) **soukromých podniků uplatňujících daňový odpočet na VaV** za sledovaný rok k:
  - celkovému počtu vyměřených daňových přiznání k daní z příjmu právnických osob (zdroj: GFR),
  - celkovému počtu aktivních soukromých podniků (zdroj: ČSÚ – statistika SBS) a
  - celkovému počtu soukromých podniků provádějících VaV (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01).

Upozornění: Pokud srovnáváme počet soukromých firem, které za dané zdaňovací období využily daňový odpočet na VaV s celkovým počtem soukromých firem provádějících VaV v daném roce získaným z Ročního zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01, je nutno brát v potaz následující skutečnosti:

- podniky nemusí své výdaje na VaV uplatnit za dané zdaňovací období, ale mohou je v případě ztráty buď celé, nebo jejich část převést k uplatnění do dalších let;
- podniky nemohou využít daňovou podporu na stejné projekty, na které získaly přímou dotaci ze státního rozpočtu nebo ze zdrojů EU a
- za všechny podniky, které za dané zdaňovací období využily daňovou podporu VaV, nemusí být k dispozici potřebné údaje z Ročního zjišťování VTR 5-01.

- Poměr (podíl) **uplatněných daňových odpočtů na VaV** za sledovaný rok k:
  - celkovým výdajům na VaV v soukromých podnicích (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01) a
  - celkovému výdajům na VaV v soukromých podnicích financovaných prostřednictvím přímé veřejné podpory ze státního rozpočtu nebo ze zdrojů EU (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01).

- Poměr (podíl) **daňové (nepřímé veřejné) podpory VaV** za sledovaný rok k:
  - celkovým výdajům státního rozpočtu (zdroj: MF – Státní závěrečný účet),
  - celkovému inkasu daně z příjmu právnických osob (zdroj: GFR),
  - celkovým výdajům na VaV v soukromých podnicích (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01),
  - celkové přímé a nepřímé veřejné podpoře VaV (zdroj: ČSÚ – VTR 5-01 a GTARD),
  - celkovým státním rozpočtovým výdajům na VaV (zdroj: ČSÚ – roční statistická úloha GBARD),
  - celkovým výdajům na VaV v soukromých podnicích (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01)
  - celkovým výdajům na VaV v soukromých podnicích financovaných prostřednictvím přímé veřejné podpory ze státního rozpočtu nebo ze zdrojů EU (zdroj: ČSÚ – zjišťování VTR 5-01).

Upozornění: Pokud srovnáváme daňovou (nepřímou) veřejnou podporu VaV (resp. výše uvedené daňové odpočty na VaV z které je odvozena) s výdaji vynaloženými na VaV v soukromých podnicích získanými z Ročního zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01, je nutno brát v potaz následující skutečnosti:

- podniky nemusí své výdaje na VaV uplatnit za dané zdaňovací období, ale mohou je v případě ztráty buď celé, nebo jejich část převést k uplatnění do dalších let;
- podniky nemohou využít daňovou podporu na stejné projekty, na které získaly přímou dotaci ze státního rozpočtu nebo ze zdrojů EU;
- v rámci daňové podpory na VaV se uplatňují pouze neinvestiční (běžné) výdaje, celkové výdaje na VaV sledované v rámci zjišťování VTR 5-01 obsahují i investiční (kapitálové) výdaje na VaV;
- vymezení činností spadajících pod VaV v rámci daňové podpory a tím i souvisejících výdajů uvedených v příslušném pokynu Ministerstva financí není zcela totožné s vymezením VaV uvedeném ve Frascati manuálu z roku 2015, podle kterého se řídí zjišťování VTR 5-01 a
- za všechny subjekty, které v daném roce využily daňovou podporu VaV, nemusí být k dispozici potřebné údaje ze zjišťování VTR 5-01.

ČSÚ prostřednictvím propojení údajů o daňové podpoře VaV s údaji ze zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01 zpracovává i další **poměrové ukazatele o využívání různých forem veřejné podpory VaV v soukromých podnicích**, a to podle jejich různých charakteristik jako je vlastnictví, velikosti nebo odvětví. Tyto údaje jsou k dispozici v analytické části v kapitole 3.2 nebo v tabulkové příloze v tabulkách č. 14 až 19.

V rámci **experimentální ukazatelů** je ČSÚ schopný zpracovat i ukazatele o tom, kolik podniků, které uplatnily daňový odpočet například v roce 2015 v dané velikostní, odvětvové či jiné skupině využívalo tuto daňovou podporu i v následujících letech, tj. kolik jich zůstalo v tomto systému daňové podpory až například do roku 2023. Nebo naopak kolik z těchto podniků přestalo využívat daňovou podporu VaV a začalo využívat například dotace na VaV ze státního rozpočtu či ze zdrojů EU.

Ukazatele používané pro mezinárodní srovnání.

Kromě absolutního vyjádření se pro mezinárodní srovnání používají i **základní poměrové ukazatele**, tj. **srovnání daňové podpory VaV** získané podniky k:

- hrubému domácímu produktu (HDP),
- celkovým výdajům vládních institucí,
- celkovým výdajům na VaV v podnikatelském sektoru (ukazatel BERD) nebo
- se porovnávají s přímou finanční podporou, kterou podniky na VaV získaly z veřejných domácích zdrojů.

Upozornění: Při interpretaci a hodnocení mezinárodního srovnání je nutno upozornit především na skutečnosti, že způsob a zaměření nepřímé veřejné podpory VaV v podnicích se v jednotlivých zemích může výrazně lišit. Podrobněji viz příloha č. 2.

2.2.5 Použité jednotky pro zachycení údajů o daňové podpoře VaV

Daňovou podporu VaV je možno vyjádřit pomocí:

- **běžných cen**, které představují aktuální ceny zboží a služeb v daném roce nebo
- **reálných (stálých) cen**, které eliminují inflační znehodnocení. Z důvodu neexistence speciálního cenového indexu pro VaV se pro výpočet ve stálých cenách používá deflátor HDP.

Poznámka: Veškeré údaje o daňové podpoře VaV v této publikaci jsou v běžných cenách.

Pro **mezinárodní srovnání** se údaje o výdajích na VaV za Českou republiku přepočítávají buď pomocí:

- **směnného kurzu** koruny vůči euru (dolaru) nebo
- **pomocí parity kupní síly (PPP - Purchasing Power Parity)**, která vyjadřuje takový kurz mezi dvěma měnami, při němž si je možné v obou zemích koupit stejné množství zboží. Číselně je to tedy počet jednotek národní měny, za který lze koupit stejné množství výrobků a služeb na výchozím vnitrostátním trhu (např. českém), jako za jednotku měny X (např. USD) na vnitrostátním trhu měny X (Spojené státy). Parita kupní síly měn tak umožňuje podstatně přesnější srovnání skutečné ekonomické úrovně, struktury a výkonnosti států než běžně používaný směnný kurz.

Poznámka: Pro mezinárodní porovnání v daném roce je vhodnější použít přepočet do PPP. Údaje v eurech sice mohou ilustrovat finanční sílu země, ale o ekonomické výkonnosti příliš nevypovídají. Pokud při porovnání zemí použijeme směnný kurz, do našeho srovnání promlouvá i odlišná cenová hladina v jednotlivých zemích způsobená podhodnoceným nebo nadhodnoceným směnným kurzem.

2.2.6 Dostupné charakteristiky (třídění) za ukazatele statistiky daňové podpory VaV

Výše uvedené ukazatele o daňové podpoře VaV v soukromých podnicích jsou k **dispozici v následujících třídění** podle **charakteristik firem**, které jsou k dispozici v **Registru ekonomických subjektů (RES)**⁶, případně dalších administrativních zdrojů:

- **Podle vlastnictví** – soukromé podniky jsou rozděleny na: i) **soukromé národní (domácí) podniky** (S.11002 + S.12X02) a ii) **soukromé podniky pod zahraniční kontrolou** (S.11003 + S.12X03), a to na základě Číselníku institucionálních sektorů a subsektorů (S.XY)⁷.
- **Podle velikosti** – soukromé podniky jsou tříděny podle **počtu zaměstnanců** do několika velikostních skupin: i) **mikro podniky** (0 až 9 zaměstnanců); ii) **malé podniky** (10 až 49 zaměstnanců); iii) **střední podniky** (50 až 249 zaměstnanců) a iv) **velké podniky** (s 250 a více zaměstnanců).
- **Podle převažující ekonomické činnosti** – soukromé podniky jsou členěny do **odvětví** podle mezinárodní **Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)**⁸. ČSÚ publikuje ukazatele o daňové podpoře VaV podle následujících **sekcí** klasifikace ekonomických činností CZ-NACE:
  - Zemědělství (sekce A),
  - Zpracovatelský průmysl (sekce C),
  - Ostatní průmysl a stavebnictví (sekce B, D-F),
  - Velkoobchod a maloobchod (sekce G),
  - Informační a komunikační činnosti (sekce J),
  - Peněžnictví a pojišťovnictví (sekce K)
  - Profesní, vědecké a technické činnosti (sekce M),
  - Ostatní odvětví (sekce: H až I; L, N až U)

⁶ Registr ekonomických subjektů (RES) je veřejným seznamem, který je veden podle § 20 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Více zde: <https://csu.gov.cz/registr-ekonomickych-subjektu>.

⁷ Institucionální sektory jsou skupiny ekonomických subjektů, které mají podobné základní činnosti, funkce a ekonomické chování. V rámci národních účtů jsou tyto sektory seskupeny podle jejich převažující role v ekonomice. Mezi hlavní institucionální sektory patří i nefinanční podniky (S.11), které se podle toho, kdo je kontroluje, dále dělí na: podniky veřejné, soukromé národní a podniky pod zahraniční kontrolou. Více viz [ČÍSELNÍK INSTITUCIONÁLNÍCH SEKTORŮ A SUBSEKTORŮ \(ČISS\)](#).

⁸ <https://csu.gov.cz/klasifikace-ekonomickych-cinnosti-cz-nace>

V případě podniků využívajících daňovou podporu VaV ve zpracovatelském sektoru (sekce C) i podle jednotlivých skupin odvětví CZ-NACE či jejich kombinace (tabulky č. 4,5, 15).

Poznámka: Při interpretaci údajů o převažující ekonomické činnosti sledovaných podniků je nutné pamatovat, že tato činnost (odvětví) se stanovuje na základě ekonomické činnosti, která má největší podíl na přidané hodnotě podniku. Z tohoto důvodu se v některých případech může převažující ekonomická činnost sledovaných subjektů lišit od charakteru nebo činnosti prováděného VaV.

- **Podle sídla** – podniky jsou členěny s ohledem podle kraje jejich sídla.

Výše uvedená třídění jsou k dispozici **ve vzájemné kombinaci**. Z důvodu ochrany individuálních údajů, ale **nelze** údaje za všechny tyto kombinace publikovat.

2.3 Další statistické úlohy o VaV obsahující údaje o financování této činnosti

Data ze statistiky daňové podpory VaV jsou v této publikaci doplněna informacemi z dalších datových zdrojů ve snaze dosáhnout celistvějšího pohledu na financování VaV na území České republiky. Jedná se o data z Ročního šetření o výzkumu a vývoji (VTR 5-01). V tabulkové příloze jsou k popisu přímé domácí a přímé zahraniční veřejné podpory VaV využita data z tohoto ročního šetření. Doplnkovým datovým zdrojem je statistika státních rozpočtových výdajů na výzkum a vývoj (GBARD).

2.3.1 Roční výkaz o výzkumu a vývoji VTR 5-01

Roční výkaz o výzkumu a vývoji (VTR 5-01) slouží ČSÚ ke sběru dat o stavu **lidských a finančních zdrojů** ve všech subjektech podnikatelského, vládního, vysokoškolského a soukromého neziskového sektoru provádějících VaV jako svou hlavní či vedlejší ekonomickou činnost na území České republiky. Základními zjišťovanými charakteristikami jsou počty zaměstnanců VaV podle pracovní činnosti, vzdělání, pohlaví, věku či národnosti a **výdaje za VaV** s rozlišením druhu výdajů a **zdrojů jejich financování**.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj jsou sledovány pomocí ukazatele tzv. **hrubých domácích vnitřních výdajů na výzkum a vývoj**, který je označován anglickou zkratkou **GERD (Gross Domestic Expenditure on R&D)**. Tento ukazatel zahrnuje veškeré neinvestiční a investiční výdaje vynaložené ve sledovaném roce na výzkum a vývoj prováděný na území daného státu, a to bez ohledu na zdroj a způsob jejich financování.

Poznámka: Do sledovaných (vnitřních) výdajů na VaV v rámci jednotlivých subjektů, které provádějí VaV činnost nepatří výdaje vynaložené na VaV provedený mimo sledovaný subjekt. Tyto výdaje na VaV se sledují samostatně jako tzv. vnější (extramural) výdaje. Do vnitřních výdajů na VaV tak nepatří výdaje vynaložené za nákup služeb VaV od jiných subjektů provádějících VaV, prostředky převedené ostatním spoluřešitelům v rámci společného VaV projektu a dotace či příspěvky (finanční transfery) poskytnuté třetím osobám na u nich prováděný VaV. Podrobněji Frascati manuál 2015 kapitola č. 4.

Mezi základní charakteristiky sledované v oblasti statistiky celkových výdajů na VaV, ale i výdajů uskutečněných v jednotlivých sektorech a pracovištích VaV, patří **původ finančních zdrojů** určených na provádění VaV. ČSÚ dle doporučení uvedených ve Frascati manuálu rozlišuje ve výkazu šetření VTR 5-01 pro jednotky podnikatelského následující hlavní zdroje financování jejich VaV činnosti:

- **podnikové (soukromé) zdroje**, které tvoří především interní zdroje vzniklé z podnikatelské činnosti sledovaných podniků určené na u nich prováděný VaV a dále příjmy z prodeje služeb VaV prováděného na zakázku pro jiný podnik a dále získané příspěvky a subvence (finanční transfer) na prováděný VaV od podniků nejčastěji působících v rámci stejné podnikové skupiny,
- **veřejné zdroje z ČR**, které tvoří veškeré finanční prostředky (běžné i kapitálové) ze státního rozpočtu ČR, rozpočtů krajů a měst poskytnuté jako institucionální nebo účelová podpora za provedení VaV ve sledovaném roce na území ČR. V posledních letech mohly soukromé podniky využít pro svůj VaV veřejnou podporu z národních programů (např. TRIO), které vyhlásilo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Podniky mohly také využít některý z programů vyhlášených Technologickou agenturou ČR (např. TREND, Centra kompetence) nebo MŠMT (např. EUREKA),

Do veřejných zdrojů z ČR **není zahrnuta daňová podpora VaV** prováděného v podnikatelském sektoru.

- **veřejné zahraniční zdroje** jsou především příjmy ze strukturálních fondů EU použité na financování VaV prováděného ve sledovaných subjektech prostřednictvím operačních programů (především OP VVV a

OP PIK). Dalšími zdroji jsou finance z rozpočtu EU (jde především o výzkumné rámcové programy) a dalších mezinárodních, vládních a veřejných organizací (CERN, ILL, ESA, NATO, OECD, OSN, WHO, Norské fondy/EHP aj.).

Do veřejných zahraničních zdrojů jsou započítány i případné zúčtované prostředky z předfinancování projektů. K předfinancování, ať už ze státního rozpočtu ČR nebo z vlastních zdrojů či úvěrů sledovaných zpravodajských jednotek, dochází zejména v případě prostředků příslibených z rozpočtu EU, ať už v rámci jednotlivých operačních programů financovaných ze strukturálních fondů nebo rámcových či jiných výzkumných programů EU určených na podporu VaV prováděného v ČR.

Upozornění: Pokud nebude uvedeno jinak, všechny dále uváděné údaje v této publikaci se v rámci podnikatelského sektoru vztahují pouze k soukromým podnikům, které jsou právníky osobami. Podnikatelský sektor je v rámci statistiky výzkumu a vývoje dle Frascati manuálu vymezen širěji, zahrnuje i veřejné podniky a podnikající fyzické osoby (OSVČ), které však nejsou součástí sledovaných soukromých podniků v rámci statistiky o daňové podpoře VaV. V roce 2023 se tyto OSVČ podílely na celkových výdajích na VaV v podnikatelském sektoru 0,05 % (40 mil. Kč). Ve veřejných podnicích bylo ve stejném roce na VaV vynaloženo 2,6 mld. Kč a na podnikatelském sektoru se podílely 2,9 %.

Podrobnější informace k definicím pojmů, využívaných ve statistikách výzkum a vývoje jsou k dispozici na stránkách ČSÚ obsahující údaje z **Ročního zjišťování o výzkumu a vývoji VTR 5-01**, které metodicky vychází z doporučení uvedených ve FM 2015. Více zde:

<https://csu.gov.cz/vydaje-na-vav> nebo <https://csu.gov.cz/podnikovy-vav>

2.3.2 Statistika státních rozpočtových výdajů na výzkum a vývoj GBARD

Mimo ročního plošného zjišťování o výzkumu a vývoji (VTR 5-01) jsou veřejné výdaje na VaV sledovány i ve statistice **státních rozpočtových výdajů na výzkum a vývoj (GBARD)**⁹. **Zde jsou však zachyceny z pohledu poskytovatelů veřejné podpory.** Statistika GBARD uplatňuje odlišný přístup než šetření VTR 5-01. Veřejné výdaje v ní nejsou zachyceny z pohledu příjemců (pracovišť provádějících VaV), zdrojem statistiky přímé veřejné podpory VaV jsou administrativní data získaná z **Infomačního systému výzkumu, vývoje a inovací**¹⁰. Dále jsou využity dokumenty o státním rozpočtu výzkumu, vývoje a inovací.

Administrativní údaje z Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací umožňují opět díky jejich propojení s daty Registru ekonomických subjektů popisovat přímou veřejnou podporu podnikového VaV ve stejném členění jako data daňové podpory VaV. Navíc mohou být členěna i podle programů vyhlašovaných poskytovateli.

Podrobnější informace o statistice přímé veřejné podpory VaV jsou na webových stránkách:

<https://csu.gov.cz/vydaje-statniho-rozpocetu-na-vav>

2.4 Poznámky k tabulkám a seznam použitých zkratk

2.4.1 Poznámky k údajům v tabulkách a grafech

- 0 nula se používá k označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřící jednotky
  - pomlčka značí, že údaj není k dispozici (údaj byl nespolehlivý, jev se nemusel vyskytovat, ukazatel nebyl zjišťován, šlo o individuální údaj)
  - x ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
  - i.d. individuální údaj
  - . údaj není k dispozici (mezinárodní srovnání)
- výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů
úhrny (součty a mezisoučty) nemusí odpovídat součtu dílčích hodnot z důvodu zaokrouhlení

⁹ Government Budget Appropriations for Research and Development – GBARD

¹⁰ <https://www.isvavai.cz/>

2.4.2 Seznam použitých zkratk

BERD	Celkové výdaje na VaV v podnikatelském sektoru
CZ-NACE	Statistická klasifikace ekonomických činností (národní verze)
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPPO	Daňové přiznání právnických osob
EU	Evropská unie
EUREKA	Program MŠMT na podporu účasti českých výzkumných institucí na koordinaci evropského výzkumu
FM	Frascati manuál
GAMA	Program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací vyhlášený TA ČR
GERD	Celkové výdaje na VaV
GTARD	Daňová podpora VaV, dříve nepřímá veřejná podpora VaV
GBARD	Státní rozpočtové výdaje a dotace na VaV
GFR	Generální finanční ředitelství
Kč	Česká koruna
mil.	milion / miliony
mld.	miliarda / miliardy
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NUTS	Klasifikaci územních statistických jednotek
OP	Operační program
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP PAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP VaVpl	Operační program Výzkum a Vývoj pro Inovace
OSVČ	Fyzická osoba výdělečně činná
PO	Právnická osoba
PPP	Purchasing Power Parity (Parita kupní síly)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
Pozn.	Poznámka
RES	Registr ekonomických subjektů
SBS	Strukturální podnikové statistiky
TA ČR	Technologická agentura ČR
TREND	Program vyhlášená Technologickou agenturou ČR
TRIO	Resortní program VaV vyhlášený MPO pro období 2016–2022
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
VTR 5-01	Roční výkaz o výzkumu a vývoji
ZDP	Zákon o dani z příjmu č. 586/1992 Sb.